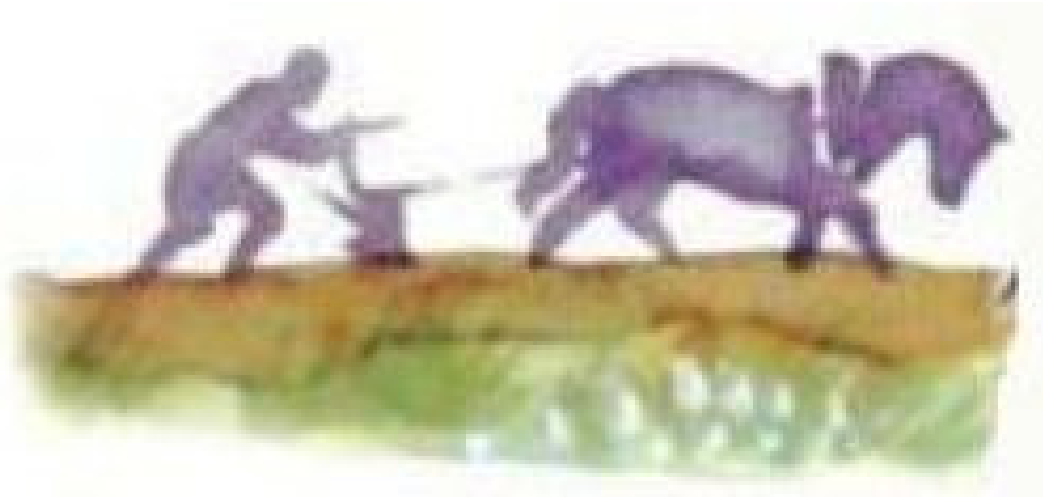


תבונה ומזל

אגדה צ'כית

את הדרך. אם אתי, את תזוזי הצדה לפני." הסכימה התבונה והלכה לואניה ללמד אותו תבונה-חוכמה. וואניה החכים והתחיל לחשוב "למה לי כל החיים ללכת אחרי מחרשה? האם בשביל זה נתנו לאדם תבונה..?"



הוא הפסיק לחרוש, עזב את השוורים והלך הביתה. בא לאבא ואמר לו "אין לי יותר חשק ללכת אחרי המחרשה. אני רוצה ללמוד ולהיות גנן." אבא חשב, חשב ובסוף הסכים, ורק אמר שהמשק ייתן לאח הצעיר. הלך וואניה לעיר הבירה והתקבל כשוליה אצל גנן

בשביל צר נפגשה פעם תבונה עם מזל. "פני לי דרך" אמר המזל. התבונה הייתה עדיין צעירה וטיפשה ולא ידעה מי צריך למי לפנות את הדרך.

"למה זה?" שאלה התבונה "אני לא גרועה ממך ואתה אינך טוב ממני." "זה מאתנו טוב יותר מי שמוביל רחוק יותר ונותן יותר" אמר המזל "תראי את וואניה החורש שם בשדה. לכי אליו ולמדי אותו תבונה. נראה עם מי יהיה לו עדיף לחיות, אתך או אתי. אם אתך, אפנה לך





רבים היו בני האצולה
שחשקו בכתר המלוכה.
באו אורחים רבים
ומכובדים, אך כולם
חזרו ריקם. הנסיכה
שתקה ולא דיברה כלום.
וואניה ראה את
הנסיכה כל יום בזמן
הטיול שלה. "אולי אנסה
את גורלי" חשב "הרי
אינני טיפש יותר
מאחרים ואולי אפילו
חכם יותר. האם לא
אצליח לגרום לה
לדבר?"

הוא לא חשב זמן רב, אלא הלך לארמון וביקש
להודיע למלך שהוא, הגנן וואניה, ינסה לרפא את
הנסיכה.
המלך התייעץ עם היועצים שלו ובעצמו הוביל את
וואניה לחדרה של הנסיכה.

המלך. וזה לא
הספיק לגמור
משפט, להצביע
באצבע, ווואניה כבר
הבין מה ואיך, תופס
את כל המלאכה
בקלות. וגם לא צריך
אפילו לשאול.

התחיל וואניה לעבוד
על פי התבונה שלו
והכין גן כל כך יפה,

שהמלך עם המלכה כל יום באו לטייל בו, יחד עם
הנסיכה הבת שלהם.

והנסיכה הזו הייתה יפהפייה, אבל אילמת. בגיל
שתיים-עשרה נבהלה מדבר מה והפסיקה לדבר
בכלל. איש לא הצליח לשמוע ממנה שום דיבור.
המלך הצטער מאוד על בתו האילמת והודיע בכל
הממלכה שמי שיצליח להוציא מהנסיכה ולו מילה
אחת, יוכל לקבל אותה לאישה וגם את כתר
המלכות כתוספת.



לנסיכה, שכבר לפני שנים אחדות הפסיקה לדבר, הייתה לחברה כלבה קטנה. כשוואניה נכנס לחדרה הוא התחיל מיד לדבר אל הכלבה:

"שלום כלבה! באתי לשמוע ממך עצה. היינו שלושה חברים, אחד חורט עץ, שני חייט ואני. פעם אחת

הלכנו לעיר שכנה אבל תעינו בדרך וצריכים היינו ללון ביער. עשינו מדורה והחלטנו לשמור בלילה על פי התור. עשינו הגרלה והראשון היה צריך לשמור החורט. משעמם היה לו לשמור והתחיל לחרוט בול עץ. בסוף עשה ממנו בובה. כשגמר, העיר את החייט ובעצמו הלך לישון. גם לחייט היה משעמם. הוא לקח חתיכת בד ותפר לבובה בגד, העיר אותי ואמר "עכשיו שמור אתה ואם יהיה לך משעמם,



למד את הבובה לדבר." אני כך עשיתי ובבוקר הבובה התחילה לדבר. כשהחברים שלי התעוררו, כל אחד רצה את הבובה לעצמו. ואני חושב שהבובה צריכה להיות שלי. אמרי, כלבה, מי הוא הצודק?"

הכלבה כמובן לא ענתה דבר אבל הנסיכה קראה מיד "בוודאי שלך!" אמרה "מה תועלת בבובת עץ חסרת נשמה? לימדת אותה לדבר והיא בצדק שלך."

"שמעתם שהנסיכה מדברת?" אמר וואניה למלך וליועצים "היא בעצמה החליטה על גורלה. החזרתי לה את הדיבור והיא בצדק שלי."

"הוד מלכותך המלך יפצה אותך ביד רחבה על כך שהחזרת דיבור לבתו" אמר אחד מיועצי המלך "אבל לא תוכל לשאת אותה לאישה. הנך מפשוטי



בדרך את התבונה. התבונה ראתה את המזל
מרחוק וזזה הצדה. עכשיו היא הבינה שאמנם מזל
לא שווה הרבה בלי תבונה, אך גם תבונה בלי מזל
עלולה לגרום לצרות.



העם." "אבל המלך הבטיח לתת אותה לאישה למי יחזיר
לה את הדיבור" התעקש וואניה "מילת המלך היא
חוק."

"מילת המלך אכן חוק. הוד מלכותו, צווה לכרות
לאיש החצוף הזה את ראשו!" קרא היועץ.
כבלו את וואניה והובילו אותו מחוץ לעיר אל
הגרדום. התבונה הלכה לידו בראש שמוט.
ושם חכה להם כבר המזל. התקרב המזל ואמר
לתבונה "ראי לאן הובלת את האדם, חברה! עכשיו
זוזי ותני לי לגשת במקומך!"

באותו זמן התליין התכונן כבר להניף חרב כבדה
מעל ראשו של וואניה. אך המזל חייך לוואניה ולהב
החרב ניתק מהידית ונפל על הארץ. ובדרך רץ כבר
שליח של המלך, עם הודעת חנינה. זו הנסיכה
ששכנעה את אביה שמילת המלך היא קדושה.
והמלך הסכים למנות את וואניה, הגנן הפשוט,
לנסיך ולהשיא את בתו הנסיכה.

תוך שלושה ימים השיאו את וואניה והנסיכה.
וכשהם חזרו מהכנסייה במרכבת מוזהבת, פגשו